

Oponentský posudek disertační práce

V. Kotecký:

Konzistence českých lesnických subvencí s environmentálními cíli státní politiky

Předložená disertační práce se zabývá velmi aktuálním tématem výzkumu, kterému se v českých podmínkách věnuje málo pozornosti. A to přesto, že finanční podpory určitých činností hrají důležitou roli při plnění politických zadání lesnického sektoru a v zahraničí jsou i běžnou praxí uplatňovanou v modernizaci činnosti lesnických správních útvarů.

Evropské lesnictví prochází zhruba od 80. let minulého století významnou změnou. Čistě ekonomické přístupy k lesnictví uplatňované v 19. a 20. století – zaměřené především na produkci a zpeněžení dřeva – jsou minulostí. Pojem ekosystémových služeb klade na lesnictví požadavky, jejichž naplnění nutně vede ke změně koncepce rezortní politiky i způsobů vlastního provozování pěstování lesů – tedy ke změně základního oborového paradigmatu. Nezbytnost této změny podtrhuje i postupující změna klimatu. Změna způsobů hospodaření je tedy zároveň formou adaptace zaměření a činnosti rezortu na změněné klimatické podmínky.

Výchozím bodem autorem zvoleného tématu výzkumu je otázka jak a do jaké míry jsou v českém lesnickém sektoru využívány subvence a finanční dotace na podporu plnění environmentálních cílů, kterým by mělo české lesnictví ve výše uvedených souvislostech věnovat pozornost. Subvence by totiž měly být jednou z hlavních sil podpory zavádění nových koncepcí činnosti, zavádění nových přístupů k řešení nových problémů a dosud neobvyklých způsobů hospodaření.

Disertační práce vychází z dobré orientace autora ve zvolené problematice. Autor má dobrý přehled o mezinárodní literatuře. Českých zdrojů je velmi málo – uvedenou problematikou se zřejmě v ČR dosud nikdo seriózně nezabýval. V tom má česká lesnická politika zpoždění za zahraničím. Kritéria, která autor použil pro posouzení smysluplnosti a efektivnosti subvencí udělovaných dosud v českém lesnickém sektoru vycházejí proto především z mezinárodních zdrojů a praxe. Podobný přístup autor volil i při zpracování metodiky hodnocení konzistence lesnických subvencí s existujícími principy environmentální politiky. Tyto metodické postupy dále rozpracoval v hodnocení dopadů subvencí na dílčí témata lesnické praxe (druhová skladba lesa, zalesňování, apod.). Právě tento přístup umožňuje přímý vhled do podstaty věci; je nezbytný pro objektivní posouzení environmentálních dopadů přijatých rozhodnutí.

Výsledné hodnocení ukazuje, že dobrá třetina subvencí udělených v minulých letech v českém lesnickém sektoru na podporu různých projektů má negativní dopady do environmentální oblasti a není tedy v souladu se základními principy, o které by se měla česká lesnická politika opírat a které by také měla plně respektovat lesnická praxe. Smysl subvencí se v důsledku toho nejen sníží; do značné míry jsou přidělené subvence vlastně lesu ke škodě. Podle autora je příčinou tohoto stavu jednak nedostatečná koordinace různých hledisek při odborném rozhodování, jednak nedostatečné vnímání potřeby změny přístupů u složek, které o přidělování subvencí rozhodují.

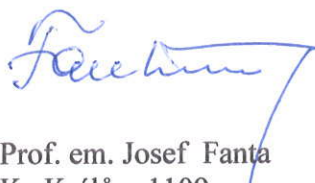
Nedostatečná konzistence českých lesnických subvencí s cíli státní environmentální politiky je důležité zjištění provedeného hodnocení. Ukazuje, že česká lesnická politika má značné rezervy – a to nejen pokud jde o vlastní proklamované záměry, ale i pokud jde o dodržování zásad a doporučení Evropské lesnické strategie a evropské environmentální politiky. To má samozřejmě pro český lesnický sektor profesní, politické i finanční důsledky. V disertační práci uvedené příklady (Národní lesnický program, Strategie rozvoje venkova, koordinace politiky MŽP a MZe, praxe myslivosti, aj.) svědčí o tom, že autor je s touto situací velmi dobře seznámen.

Výsledky provedeného výzkumu zřetelně ukazují na potřebu změny v obsahu a praxi uplatňování české lesnické politiky. Strategické rozhodování musí vycházet z jednoznačně formulované koncepce funkcí lesa a jasného zadání pro dílčí problémy. Takový přístup zamezí nedostatkům při přidělování subvencí. Jedině za těchto podmínek se subvence mohou stát důležitým nástrojem pro zavádění inovací vyplývajících z naplňování Evropské lesnické strategie a pro efektivní adaptaci lesnického sektoru na klimatickou změnu. Takový přístup také posílí pozici českého lesnictví v mezinárodních souvislostech.

Autor disertační práce prokázal, že má přehled o situaci ve zvoleném oboru; že je schopen zformulovat téma výzkumu a popsat jeho zadání; zvolit pro výzkum vhodnou metodiku; výsledky šetření vyhodnotit a zformulovat relevantní závěry. Tím prokázal, že je schopen samostatné vědecké práce.

Práci doporučuji k obhajobě.

Dobřichovice 15. května 2015.

Prof. em. Josef Fanta
Ke Králům 1109
252 29 Dobřichovice
(jfanta.cz@gmail.com)